

Dagens Næringsliv

EN FRI DAGSAVIS

Sjefredaktør og administrerende direktør: AMUND DJUVE

Jakter stjernene

Universitetet i Oslo (UiO) vil bli ett av verdens beste universiteter innen 2020. Ære være dem for det. Nå foreligger en rapport med råd om hvordan de skal få det til, bestilt fra et knippe internasjonale akademikere og nobelprisvinnere.

Her er det åpenbart bare for universitet å brette opp ermene. «Alle skal med»-idealet som gjennomstyrer norsk høyere utdanning, er nemlig vanskelig å forene med higen etter prestasjoner i verdensklasse. Et annet og beslektet problem er finansieringsmodellen.

Norsk forskning er i all hovedsak offentlig finansiert, og pengene blir i økende grad øremerket blant annet gjennom Forskningsrådets vedtatte satsingsområder. Men fremragende forskning i verdensklasse kan ikke vedtas gjennom statlig styrte programmer.

77 Fremragende forskning i verdensklasse kan ikke vedtas gjennom statlig styrte programmer

Det må også aktivt legges til rette for at begavede og kreative forskere får fritt spillerom, og mulighet til å dyrke egne ideer og prosjekter. Det internasjonale utvalget mener derfor UiO, i tillegg til å jobbe for mindre øremerking, bør sørge for flere uavhengige finansieringskilder, inkludert private selskaper og sponsorer.

Det vil gi UiO mer nødvendig frihet og uavhengighet.

Det andre temaet som går som en rød tråd gjennom ekspertgruppens rapport, er norsk uvilje mot konkurranse. Men uten konkurranse er det ikke så lett å vite hvordan man skal satse mer på de beste enn på de middelmådige. Ekspertene går blant annet inn for opprettelse av spesielt utfordrende elitestudieløp for de aller flinkeste, og generelt strengere utvelgelse av studenter. De mener også at selv om «det kulturelle klimaet er fiendtlig innstilt», så er skolepenger en fornuftig idé som UiO bør vurdere.

Det har de rett i. Frafall ved UiO er et stort og dyrt problem. Skolepenger kunne bidra til økt gjennomføringsgrad og i tillegg øke universitetets frie inntekter.

Norge holder seg med åtte universiteter og mange titall høyskoler. Det er en inspirerende tanke at i alle fall en av institusjonene kaster noe egalitært sosialdemokratisk tankegodt over bord, og legger til rette for dyrking av det ypperste. UiO har sagt det vil dit stjernene er. Å bestille en internasjonal ekspertrapport er et bra første skritt på veien fra luftslott til virkelighet. Selv om rapporten neppe sitter på hele sannheten, peker den på endel smertefulle og antagelig nødvendige grep. Det gjenstår å se om UiO er villig til å ta dem.

Respekt!

Klassekampen-redaktør Bjørgulv Braanen mener Russland må møtes med tillit og respekt, ikke sanksjoner. Bare fordi russerne invaderer naboene sine, så lar vi det gå på tilliten og respekten løs. Makan.

Featureredaktør: GRY EGENES

Nyhetsredaktør: TOR M. NONDAL

Politisk redaktør: SOFIE MATHIASSEN

Produksjonsredaktør: BJARNE DRAMDAL ERICHSEN

Utgitt av: Dagens Næringsliv A/S

GRUNNLAGT AV MAGNUS ANDERSEN I 1889

SMITTEFARE. Opprøret på Majdan i Ukrainas hovedstad Kiev satte en støkk i Russlands president.
Foto: Linda Næsefeldt

Putins frykt

■ ■ ■ President Vladimir Putin har mye å tjene på å undergrave makthaverne i Ukraina, men mest å tape på en på militær invasjon.

PÅ INNSIDEN
SVERRE
STRANDHAGEN

Russiske troppeforflytninger mot grensen til Ukraina skaper bekymring i europeiske hovedsteder. Natos avtroppende generalsekretær Anders Fogh Rasmussen sier det er en stor sjans for at Russland vil kunne gå til militær intervensjon i Øst-Ukraina. Det kan skje under dekke av å drive en humanitær operasjon, mener Nato-sjefen.

Fogh Rasmussen bruker store ord, men det kan være fordi han vet han har dårlige kort på hånden. Få i Vesten har snakket om å bruke militærkraft for å håndtere Russland/Ukrainakrisen. Nato har lite å stille opp med. EU har benyttet seg av diplomati og økonomiske sanksjoner.

Realiteten er at Vesten hverken vil eller kan risikere en stor militær konflikt med Russland på grunn av Ukraina. Derfor vil Nato ligge lavt og heller ikke oppmuntre Ukraina til å nærme seg alliansen. Det er grunn til å tro at det er holdningen i Natos ledelse og militærkomité.

Et blikk på kartet gir en viktig begrunnelse. Ukraina grenser til Svartehavet i sør og har en lang grense i øst mot Russland, svært

langt unna Nato-styrker. Vesten vil derfor være uten reell mulighet til å utfordre Russland med konvensjonelle militære styrker i denne regionen. Det er derfor også EU er blitt Vestens stemme i konflikten og derfor økonomiske sanksjoner er det krasseste våpenet som brukes.

Tidligere forsvarssjef Sverre Diesen, nå tilknyttet Forsvarets forskningsinstitutt FFI, er blant de få eksperter som sier dette tydelig. Han har i klartekst advart mot at Nato utsteder noen løfter til Ukraina. Slike løfter ville ha liten troverdighet, fordi Vesten ikke ville kunne stille opp bak dem. Brutte løfter ville dessuten i neste omgang sette hele Natos troverdighet på spill.

77 Det verste for Putin er et vestvendt Ukraina som lykkes. Da kan veien bli kort til et opprør på Den røde plass

Alliansen har derimot utstedt en sikkerhetsgaranti overfor Estland, Latvia og Litauen som ble Nato-medlemmer i 2004. Selv for Baltikum er Natos evne til å komme til usnetning marginal uten tid til styrkeoppbygging på forhånd.

Til tross for Fogh Rasmussens advarsler er det gode grunner for at Putin ikke på ny griper inn militært i Ukraina. Det handler ikke så mye om frykten for Nato, men mer om økonomiske motreaksjoner og følgene for Russlands omdømme i verden. En invasjon ville bety flere tunge økonomiske sank-

sjoner, men trolig også langvarig isolasjon. Konsekvensene vil være mye mer alvorlige i dag enn i sovjettiden. Nå er Russland del av en global økonomi og sårbare på grunn av sin olje- og gass eksport.

Ifølge Diesen er russerne kjent som forsiktede strateger. De har heller ikke tradisjon for eventyrlig politikk, selv om noen ville mene at invasjonen i Afghanistan nettopp var det. En invasjon ville skape en rekke utfordringer av praktisk art: Hvor mye skulle invaderes, hvordan skulle erobringene avgrenses, skulle området innlemmes i Russland, som Krim? Det er også tvilsomt om det ville være populært i Russland.

Sabelraslingen handler om sterke russiske følelser, om prestisje og om å ta vare på russere i Ukraina. Men Putins handlemonster må også forstås realpolitisk: Selv om Putin skulle velge bort en fullskala militærintervensjon, har han stor interesse av å spille på separatistene i Øst-Ukraina og i å lage mest mulig problemer for regjeringen i Kiev. Russerne er redde for at Ukraina vender seg mot EU og Nato. Det verste for Putin er et vestvendt Ukraina som lykkes. Da kan veien bli kort til et opprør på Den røde plass. Opprøret på Majdan i hovedstaden i Kiev vinter ga støtet til omveltningene i Ukraina. Putin har derfor all interesse i å destabilisere Ukraina, i å oppmuntre separatister og militante aksjonister øst i landet.

Sverre Strandhagen er kommentator i Dagens Næringsliv.
sverre.strandhagen@dn.no